



Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende



Riksintressen

– nationella värden och möjligheter

Riksintressen – en tillgång och resurs i arbetet för en hållbar utveckling

Fysisk planering sätter spår och anger ramarna för hur samhället förändras i tid och rum. Geografiska områden som är av nationell betydelse kan pekats ut som riksintresse.

Områdena kan vara viktiga av olika skäl. Det kan exempelvis vara områden som innehåller natur- eller kulturvärden som är så ovanliga att de gör områdena unika för hela landet. Riksintressen kan också vara områden som är viktiga för exploatering för till exempel vägar eller vindkraft.

Riksintressen ska beaktas i den kommunala planläggningen och har koppling till 13 olika lagar.

Boverket vill lyfta fram översiktsplaneringens viktiga roll för ett väl fungerande riksintressesystem. Översiktsplanen är kommunens avsiktsförklaring kring den fysiska miljön och är vägledande för efterföljande beslut. I översiktsplaneringen sker dialogen mellan staten och kommunen om riksintressena.

Boverket vill tydliggöra roller och ansvar i processen och visa på riksintressesystemets möjligheter i arbetet för en hållbar samhällsplanering. Här kan du läsa om inspirerande arbetssätt från centrala myndigheter, länsstyrelse och kommuner.

Med engagemang, ökad kunskap och utvecklad dialog kan vi alla hjälpas åt för att skapa förutsättningar för en bättre tillämpning.

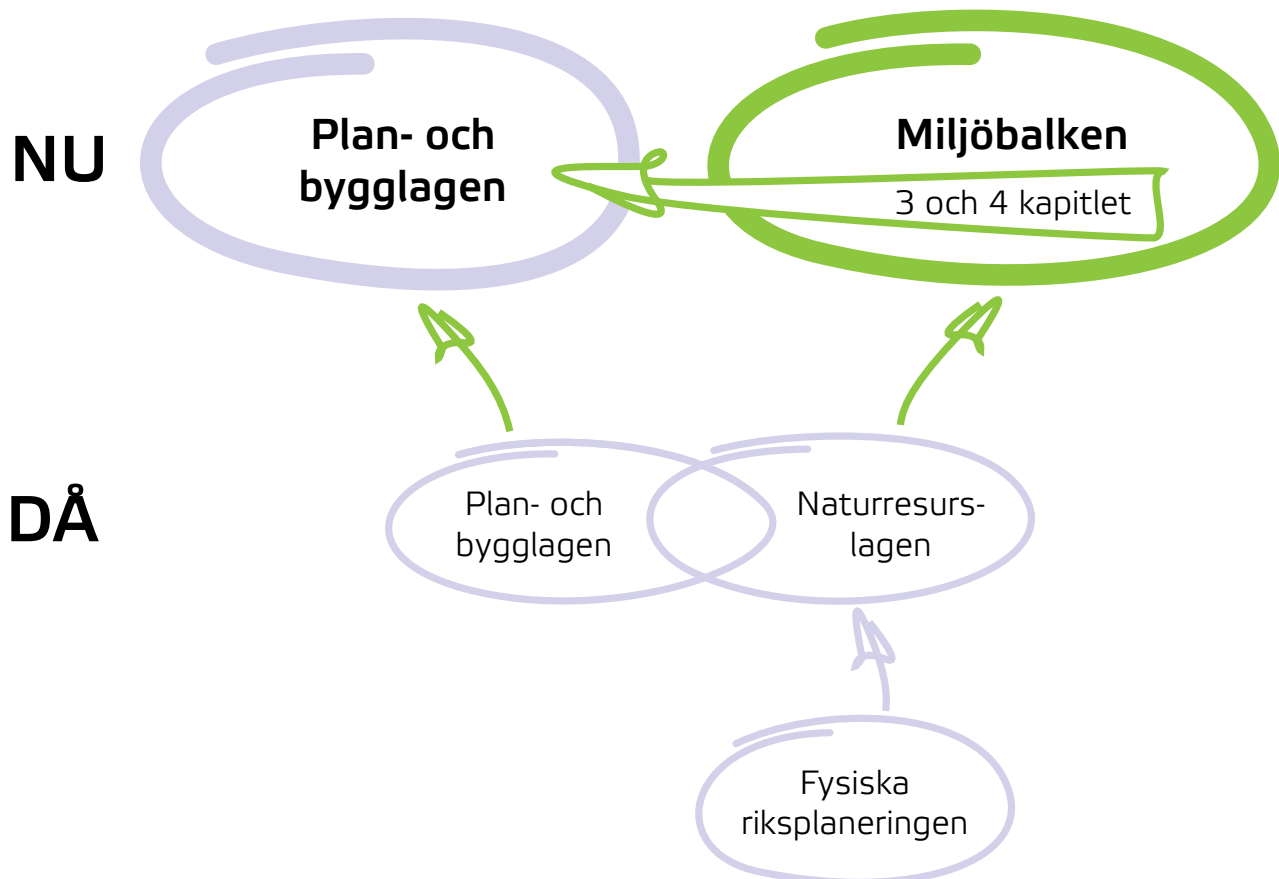
En tillbakablick

Riksintressen är ett sätt för staten att påverka och bevaka intressen av särskild nationell betydelse inom samhällsplaneringen. Riksintressena har sitt ursprung från den fysiska riksplaneringen som redovisades i Mark och vatten, SOU 1971:75. Bakgrunden var att det mellan 1950 och 1970 skedde en betydande ekonomisk tillväxt i Sverige som bidrog till en omfattande strukturomvandling och urbanisering. Utvecklingen medförde också ökade anspråk på våra naturresurser. Människor fick mer fritid och möjligheter att bygga fritidshus. Efterfrågan på mark för fritidshus och tung industri var extra stor vid kusterna runt de större städerna.

Bättre beslutsunderlag

Syftet med riksplaneringen var bland annat att få ett bättre beslutsunderlag och kunskap om Sveriges naturresurser. Den fysiska riksplaneringen skedde i dialog mellan riksdagen, länsstyrelser och kommuner. I dialogen gjordes bedömningar av var de mest värdefulla områdena fanns och även en kartläggning av de långsiktiga anspråken på mark, vatten och andra naturtillgångar. Den fysiska riksplaneringen resulterade bland annat i naturresurslagen. Naturresurslagen, som trädde i kraft 1987, var starkt knuten till fysisk planering.

Parallellt infördes plan- och bygglagen samma år där kommunerna fick huvudansvaret för planering av mark- och vattenområden. När miljöbalken infördes 1999 överfördes riksintressena dit.



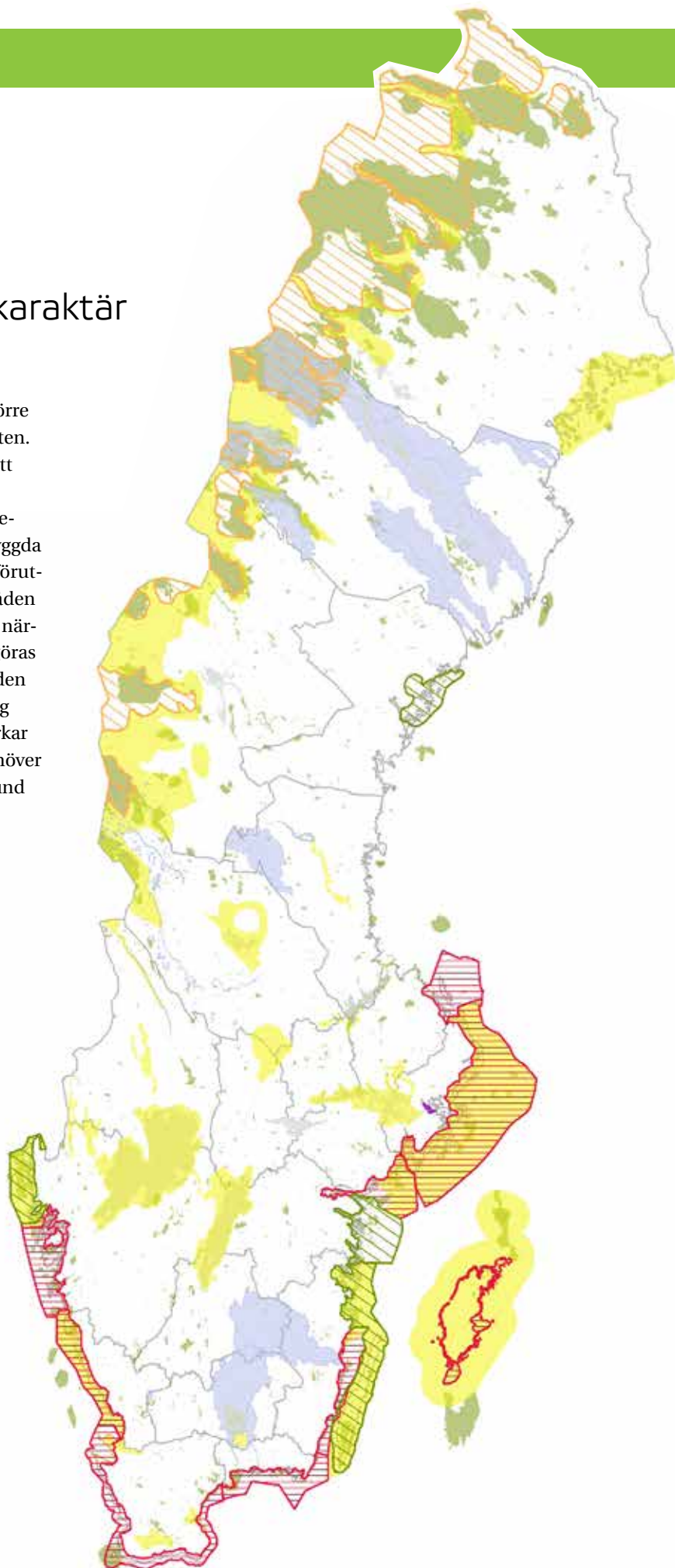
Riksintressen av olika karaktär

Geografiska riksintressen

Riksintressen i miljöbalken 4 kapitlet avser större geografiska områden och är inskrivna i lagtexten. Dessa områden och de värden som de avser att skydda kan ses som ramar för samhällsplaneringen. Bestämmelserna har främst bevarandekaraktär. De gäller kuster, fjällområden, outbyggda älvar med höga natur- och kulturvärden och förutsättningar för det rörliga friluftslivet och områden med särskilda förutsättningar för industri. En närmare avgränsning och värdebeskrivning ska göras i kommunernas översiktsplanering. De områden som är berörda har ändrats i liten utsträckning sedan de först beslutades. Faktorer som påverkar områdena ser annorlunda ut i dag. Därför behöver de beskrivningar och underlag som låg till grund för besluten kontinuerligt uppdateras.

Områden i miljöbalken 4 kapitlet

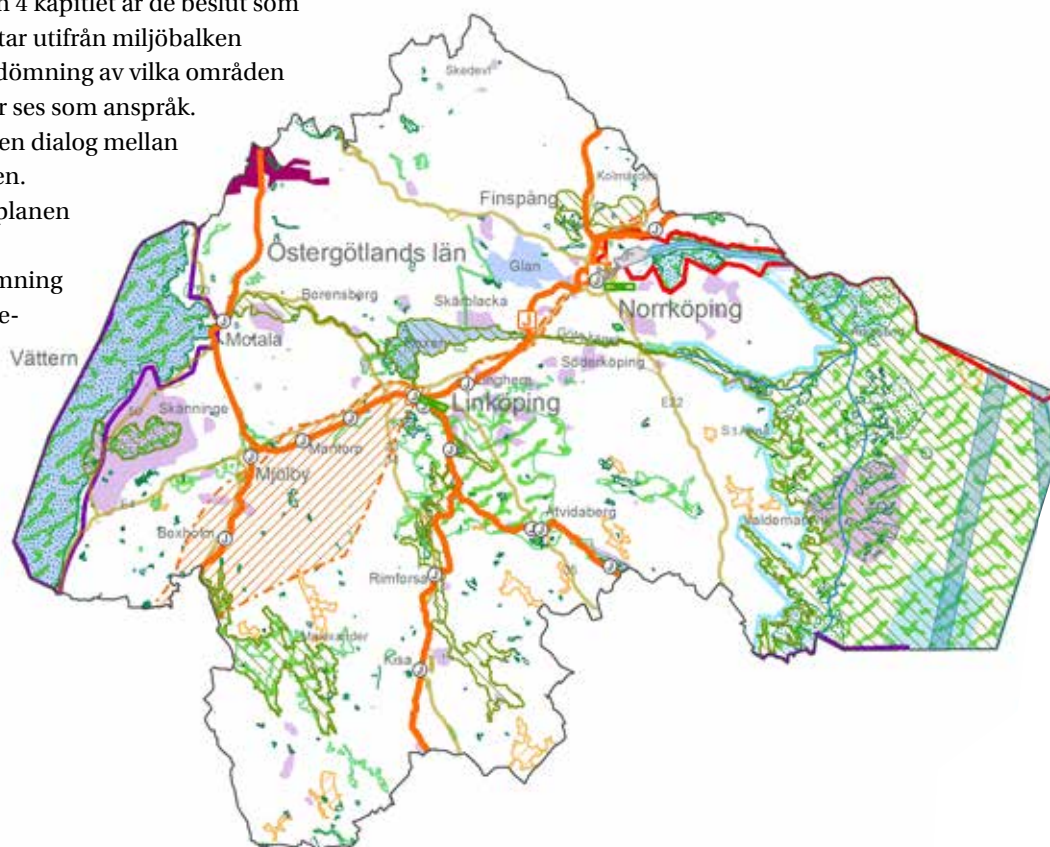
-  Rörligt friluftsliv (MB 4 kap 2§)
-  Obruten kust (MB 4 kap 3§)
-  Högexploaterad kust (MB 4 kap 4§)
-  Obrutet fjäll (MB 4 kap 5§)
-  Skyddade vattendrag (MB 4 kap 6§)
-  Nationalstadspark (MB 4 kap 7§)
-  Natura 2000 (MB 4 kap 8§)
-  Sjö
-  Län



Riksintresseanspråk

I miljöbalken 3 kapitlet finns bestämmelser om både bevarande och exploatering och här anges allmänt om ett område kan vara av riksintresse utifrån ett ändamål, som exempelvis naturvård eller kommunikationsanläggning. Till skillnad från miljöbalken 4 kapitlet är de beslut som riksintressemyndigheterna tar utifrån miljöbalken 3 kapitlet myndighetens bedömning av vilka områden som är riksintressen och bör ses som anspråk. Anspråket hanteras sedan i en dialog mellan länsstyrelsen och kommunen.

Kommunen antar översiktsplanen och har då möjlighet att ta ställning och göra sin bedömning i förhållandet till riksintresseanspråket. Det är inte förrän anspråket vid en prövning av en beslutande myndighet fastställs som ett riksintresse. Ett riksintresseanspråk kan inte överklagas förrän efter ett rättsverkande beslut.



Områden i miljöbalken 3 kapitlet

- | | |
|--|---|
|  Energiproduktion |  Järnväg - befintlig station för resandeutbyte |
|  Friluftsliv |  Järnväg - befintlig bangård, terminal m.m. |
|  Kulturmiljövård |  Järnväg - befintlig |
|  Naturvård |  Järnväg - planerad |
|  Värdefulla ämnen och material |  Järnväg - framtida |
|  Yrkesfiske hav |  Sjöfart - befintlig farled inkl. buffertzoner |
|  Yrkesfiske sjöar |  Väg - befintlig |
|  Flygplats - rullbana befintlig |  Väg - planerad |
|  Flygplats - befintlig | |
|  Hamn - befintlig | |

Miljöbalken 4 kapitlet

- | |
|---|
|  Högexploaterad kust |
|  Natura 2000 |
|  Obruten kust |
|  Rörligt friluftsliv |



Peter Johansson
Trafikverket

Trafikverket

Riksintressen ingen död hand

Trafikverket bedömer och pekar ut vilka områden som är riksintresse för trafikslagets anläggningar väg, järnväg, luftfart och sjöfart. Anspråken görs utifrån en långsiktig tidshorisont, upp emot 50 år. Därmed inte sagt att riksintresset är statiskt, nya kunskaper och omständigheter kan kräva uppdatering och anläggningarnas betydelse för transportsystemet kan förändras, vilket gör att området inte längre behöver omfattas av ett utpekande.

– Trafikverket har en stor anläggningsmassa och det är viktigt att vara restriktiv i utpekandet för att inte lägga en död hand över ett område. Numera pekar vi inte ut lika mycket riksintressen som tidigare utan försöker i stället krympa rocken, säger Peter Johansson, Trafikverket.

Fördjupat planeringsunderlag

Hur många riksintresseanspråk myndigheten har vet han inte, men det rör sig om flera hundra.

– Vi har i alla fall 181 befintliga vägar och 91 planerade framtida vägar. Befintliga järnvägar med långa stråk som går genom flera kommuner i landet är 66 medan 35 är planerade, ofta småsnuttar eller tvärförbindelsepår.

Varje år uppdateras de utpekade riksintressena för att hållas aktuella. En större översyn är tänkt att göras vart fjärde år. Trafikverket har också tagit fram en handledning för precisering av riksintressen och vilka värden som riksintresset avser att skydda. Handledningen är ett fördjupat planeringsunderlag i arbetet med andra aktörer och är ett stöd i den fysiska planeringen.

Kommunikation åt alla håll

– Efter att den nationella transportplanen fastställts nästa vår, kommer vi att genomföra en större översyn av riksintressena och tar då med eventuella nytillskott som beslutats i transportplanen.

– Våra regioner tar själva fram anspråk i en process, medan Trafikverket centralt håller ihop processen och skickar remiss till berörda länsstyrelser, kommuner och andra aktörer. Generaldirektören fattar beslut om de anläggningar som ska pekas ut. För närvarande ser vi över kriterierna för utpekande av riksintresse och beskriver funktionen som är viktigast när marken ska säkerställas. Vi tillhandahåller även en karttjänst över våra riksintressen till kommuner och allmänheten och har gett ut en handledning för hur ett riksintresse ska preciseras, säger Peter Johansson.



Riksintresse för kommunikationer. Angeredsbron i Göteborg som korsar Göta älv illustrerar hur våra riksintressen kan överlappa varandra. Älven, vägen och järnvägen är utpekade som riksintressen. Foto: Trafikverkets bildarkiv.



Karin Schibbye
Riksantikvarieämbetet

Riksantikvarieämbetet

Utvecklingsprojekt om riksintressen

Riksantikvarieämbetet har det övergripande ansvaret för att peka ut riksintressen för kulturmiljövården. Sedan januari 2012 bedriver de ett tvåårigt projekt, Kulturmiljövårdens riksintressen, ett arbete som förs i dialog med Boverket, länsstyrelserna och Sveriges kommuner och landsting.

– Projektet syftar till att utveckla arbetet med kulturmiljöns riksintressen i samhällsplaneringen och göra riksintressena mer kända, angelägna och begripliga. Vi vill att alla natur- och kulturvården i miljöbalkens 3 kapitel, 6 paragrafen, ska ses som resurser och att kommunerna hanterar dem som strategiska frågor i översiktplanen. Projektet verkar för en lösningsorienterad planering mellan kommun och stat, där platsens värden och potential tillvaratas på bästa sätt, säger Karin Schibbye, Riksantikvarieämbetet.

Riksintressen kan berika

Hon menar att med uppdaterade underlag och i tidig dialog mellan stat och kommun kan argumenten om kulturmiljöer och deras berättigande stärkas som det är tänkt i lagen.

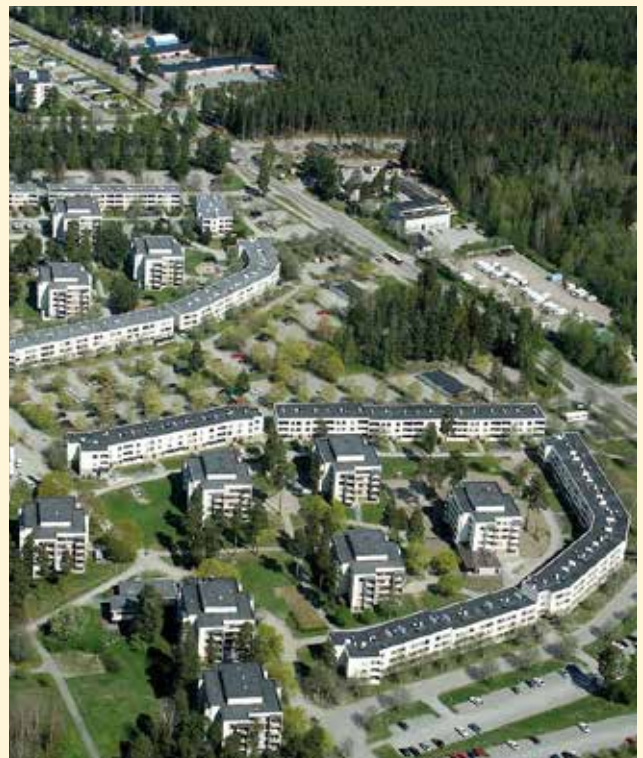
– Vi vill att frågan om riksintressena ska besvaras utifrån hur de kan berika en hållbar samhällsutveckling och inte enbart vara en fråga om vad riksintressena tål.

Det finns cirka 1 700 områden av riksintresse inom kulturmiljövården. Urvalet utvecklas och revideras utifrån nya kunskaper och förändringar i synsätt på vad som bedöms vara av kulturhistoriskt värde. Några tillkommer,

som Norrvikens Trädgårdar i Skåne i år och Sättra miljöprogramsområde häromåret. Andra faller ifrån som Västra Storsjö, ett kulturlandskap i Västerbotten, där hävden försvunnit då området vuxit igen och byggnader förfallit.

Projektet bidrar till samsyn

Projektet ska inte se över urvalet av riksintresseområden. Målet är i stället att utveckla goda råd för tydligare kunskapsunderlag och stötta tillämpningen, samt skapa samsyn mellan de olika aktörerna med tydliga roller och ansvar, genom att ta fram en vägledning för länsstyrelsernas löpande arbete med riksintressen för kulturmiljövården.

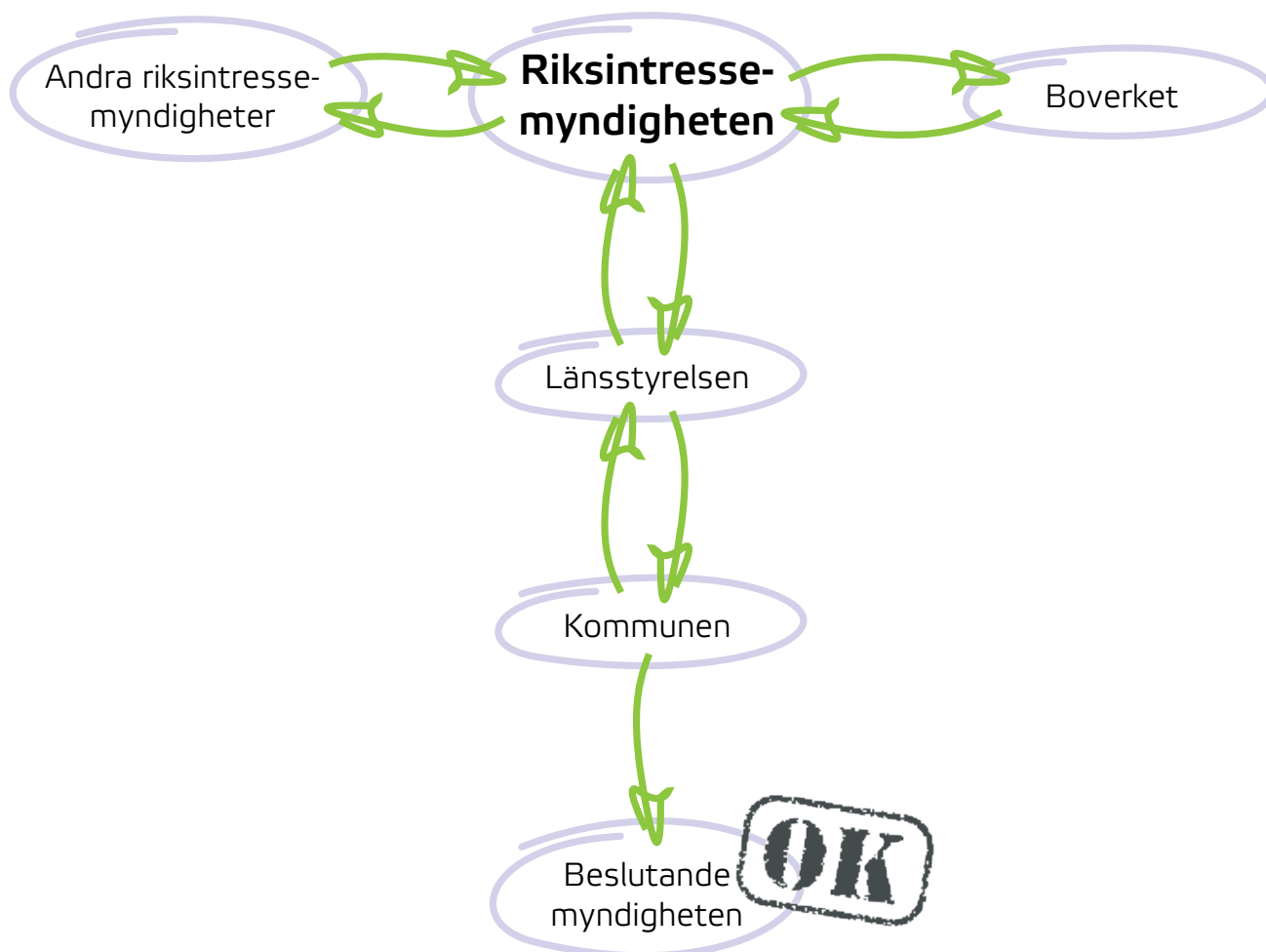


Riksintresse för kulturmiljö. Sättra utanför Gävle är en välplanerad stadsdel som anlagts mellan 1964 och 1975 med utgångspunkt i det tidiga 1950-talets planeringsideal. Området representerar efterkrigstidens bostadsförsörjning i samband med betydande folkflyttningar från landsbygden till städerna och den efterföljande urbaniseringen och välfärdssamhällets framväxt. Genomförandet präglas av en hög arkitektonisk kvalitet. Foto: Jesper Mothander.

Från anspråk till beslut

Det är bara vid ny eller ändrad markanvändning som ett område av riksintresse får praktisk betydelse. Ett riksintresseområde är inte permanent utan kan revideras utifrån ny kunskap. Ett utpekad riksintresseanspråk enligt miljöbalken 3 kapitlet har inte rättsverkan förrän ett beslut fattas av domstol, statlig myndighet, regeringen eller en kommun enligt någon av de 13 lagar som ska tillämpa hushållningsbestämmelserna.

Riksintressesystemet är utformat så att det ska vara möjligt att föra en dialog kring hur och på vilket sätt riksintresseanspråken ska kunna integreras och bedömas mot andra allmänna intressen i samhällsplaneringen. För att riksintressesystemet ska fungera är det viktigt att anspråken är begränsade och har väl utvecklade värdebeskrivningar som är anpassade efter aktuella förutsättningar.

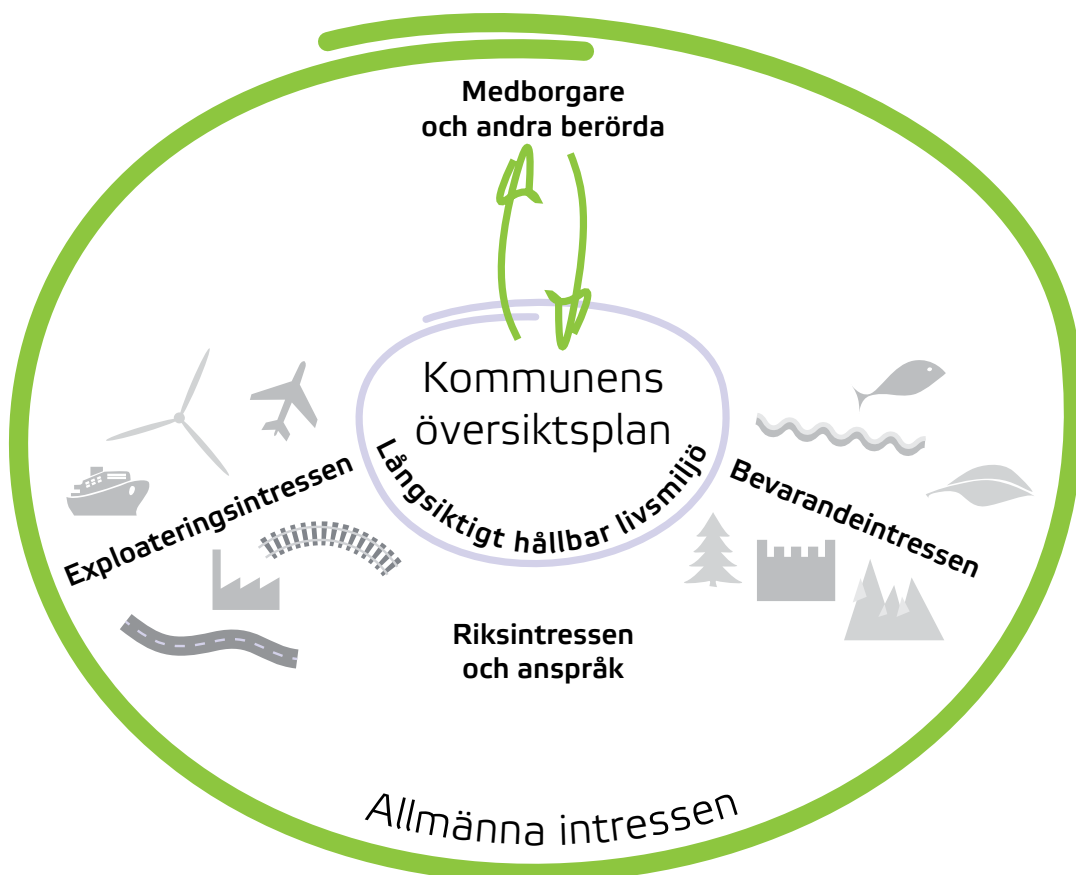


Initiativ till ett riksintresse enligt miljöbalken 3 kapitlet tas normalt av riksintressemyndigheten. Illustrationen visar de olika aktörer som har någon formell roll i beslutskedjan, från initiativ och anspråk till rättsverkande beslut.

Översiktsplanen är dialogverktyget

Kommunernas översiktsplanering är det viktigaste instrumentet för dialog kring riksintressena. I översiktsplanen görs avvägningar mellan olika allmänna intressen. Det är först i översiktsplanen som konsekvenserna av ett riksintresseanspråk tydliggörs och hur påverkan blir i förhållande till andra allmänna intressen. I översiktsplanen ska kommunen redovisa hur man har tagit hänsyn till riksintressena så att dessa inte påtagligt skadas. Utgångspunkten är att riksintresset har ett värde som kan utvecklas till något attraktivt i kommunens planeringsprocess.

Länsstyrelsen ska i sitt granskningsyttrande till översiktsplanen ange hur kommunen har tagit hänsyn till riksintresseanspråket. Om länsstyrelsen inte delar kommunens syn och redovisning kring riksintressefrågorna ska detta tydligt framgå i granskningsyttrandet. En god hushållning med mark och vatten förutsätter således ett transparent system och en demokratisk process med politiskt inflytande, medborgardeltagande och bra samspel och dialog mellan olika nivåer och aktörer.



Det är i kommunens översiktsplan som befintlig och planerad framtida användning av mark och vatten redovisas.



Patrik Faming
Boverket

Boverket

Boverket tar tåten

Boverkets roll är dels att samordna de centrala riksintressemyndigheternas arbete med kunskapsunderlag och dels att ha uppsikt över tillämpningen av riksintressesystemet och hushållningen med mark- och vattenområden.

– Boverket har höjt ambitionsgraden i arbetet kring riksintressefrågan. För att bli tydligare i vår samordningsroll, öka kunskapen och få en ökad systemförståelse för varandras roller i riksintressesystemet har vi utvecklat dialogen med ansvariga myndigheter, säger Patrik Faming, Boverket.

Dialog och helhet

Boverket försöker också koppla riksintressefrågan till en större helhet där även de nationella målen och hushållningsfrågorna finns med. Vi samverkar med riksintressemyndigheterna i en arbetsgrupp. Arbetsgruppen har utökats med andra myndigheter, vilka inte är direkt utpekade som riksintressemyndighet, men som har kopplingar till systemet, exempelvis SGI, SCB och Lantmäteriet. Även Sveriges kommuner och landsting ingår i dialogarbetet. Målen är att hitta ett gemensamt ramverk kring kriterier för utpekande av nya riksintresseanspråk, men också hitta former för att ”ta bort” riksintresseområden som är inaktuella.

– Vi kommer att träffas i den större riksintressegruppen ett par gånger per år, men även i mindre grupper där vi diskuterar specifika frågor och utmaningar för berörda myndigheter. Detta för att skapa dynamik i dialogen och för att kunna få till mer verkstad, säger Patrik Faming.

Webbaserad vägledning

Boverket arbetar också med kunskapsuppbyggnad och vägledning. Förutom denna broschyr kommer Boverket att utveckla den webbaserade PBL kunskapsbanken.

En temadel kommer att innehålla en fördjupad vägledning om riksintressesystemet där bland annat länkar till riksintressemyndigheterna och kartor kommer att finnas tillgängliga. Webblösningen gör det möjligt att utveckla vägledningen tillsammans med berörda myndigheter.

Tillsammans blir vi bättre

– Hela systemet med riksintressen är komplext och har sin grund från 1960- och 1970-talens samhällsstruktur. Med en ökad globalisering och ett EU-medlemskap måste systemet sättas in i ett större sammanhang. Problemet är att riksintressesystemet inte är anpassat för dagens förutsättningar. En utredning av systemet i sin helhet har efterlysts av Boverket under flera år. Regeringen har aviserat att en utredning kommer att tillsättas, det är dock oklart när detta kommer att ske. Under tiden måste alla hjälpas åt för att tillämpningen ska bli bättre och utvecklas, säger Patrik Faming.



Riksintressefrågan engagerar många medarbetare på Boverket.
Foto: Morgan Karlsson.



Jan Persson
Länsstyrelsen i Östergötland

Länsstyrelsen

Riksintressen är en kärnfråga

Länsstyrelsen har ett särskilt ansvar för att samordna de statliga intressena i planprocessen, tillhandahålla och ta fram planeringsunderlag och bevaka att riksintressen tillgodoses i den kommunala planeringen. Samma regler gäller över hela landet men det hör till rollen att ibland göra egna avvägningar och bedömningar utifrån de regionala förutsättningarna.

– Alla länsstyrelser träffas regelbundet och engagerade diskussioner uppstår ofta kring systemfrågorna med riksintresse. Riksintressen är en kärnfråga och bevakningsfråga i vår myndighetsroll. Vi arbetar kontinuerligt för att

skapa en bra, strukturerad arbetsinsats från länsstyrelserna till kommunerna. Enligt den nya PBL-lagstiftningen ska vi en gång per mandatperiod bland annat skriva en sammanfattande redogörelse till kommunerna om statliga angelägenheter som underlag inför kommunens aktualitetsprövning av översiktsplanen. Nu diskuteras också en samsyn om informationsöverföring till kommunerna med uppdatering av värdebeskrivningar och kartunderlag. Länsstyrelserna har agerat lite för olika och vi kan säkert bli bättre på att samordna hanteringen, säger Jan Persson, Länsstyrelsen i Östergötland.

Inte hugget i sten

I Östergötland finns 13 kommuner och en stor yta täcks av riksintressen. Vissa brer ut sig över flera kommuner och ger totalt sett ett väldigt dominerande intryck, enligt Jan Persson.

– I länsstyrelsens roll ingår också att samordna mellan-kommunala intressen genom att vara rådgivande, stödjande och inspirerande, men ofta är det en resursfråga för den enskilda kommunen när vissa centrala myndigheter vill öka riksintressena och hävdar sitt intresseanspråk. Det handlar främst om att förstå innebörden av varje riksintresse, men ibland kan jag tycka att man tagit i för mycket när det handlar om utbredningen av äldre riksintressen. Nu görs översyner av ett flertal riksintressen och då försöker man krympa områden och ta bort de som inte längre är aktuella. Ett riksintresse ska vara en levande process och inte fixerat. Om det framkommer nya kunskaper ska en revidering kunna göras.

Ett roligt arbete

– Själv tycker jag det är roligt med riksintressen eftersom de speglar viktiga samhällsfrågor. När medborgarna är med och säger sitt i översiktsplaneringen kommer med automatik både insyn och påverkan på hur intressena påverkar byggandet, säger Jan Persson.



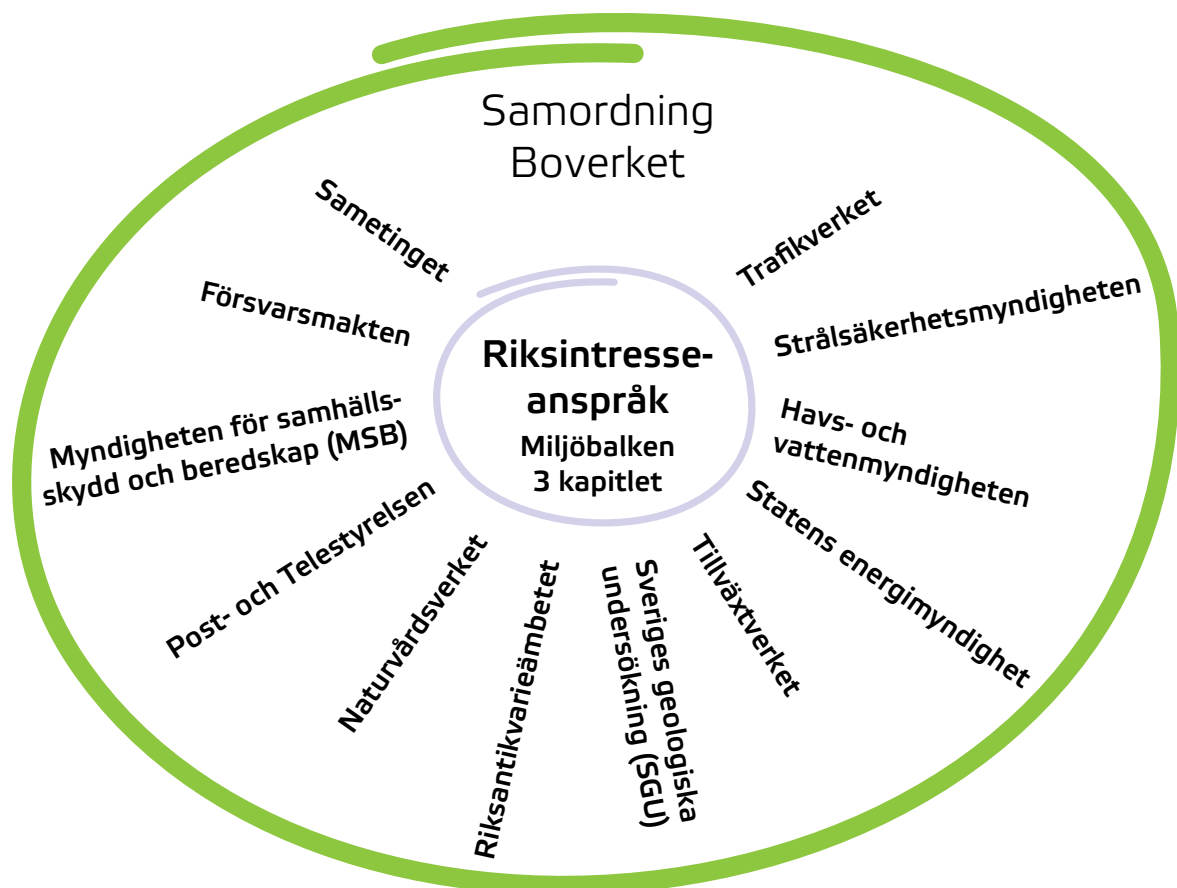
Totalförsvarets intressen är en het fråga i Linköping.
Foto: IBL Bildbyrå.

Rollbeskrivning i riksintresseprocessen

Det är vi som är riksintressemyndigheterna

Det finns 12 olika myndigheter som ansvarar för riksintressena enligt miljöbalken 3 kapitlet. Myndigheterna finns angivna i hushållningsförordningen (1998:896) liksom vilka sektorer de ansvarar för. En riksintressemyndighet tar fram områden som myndigheten bedömer vara av riksintresse utifrån uppsatta kriterier och annat underlag. Efter samråd med främst berörda länsstyrelser, men också med Boverket och andra riksintressemyndigheter som är berörda, beslutar myndigheten vilka områden den bedömer som riksintresse för sin sektor. Vid

beslutet är det vedertaget att motivet till utpekandet tydligt framgår, att områdena anges geografiskt och att det finns värdebeskrivningar för dessa. I propositionerna till den tidigare naturresurslagen men även den nu gällande miljöbalken finns beskrivningar om de olika berörda sektorernas utveckling och i vissa fall kriterier för vilka riksintresseanspråken kan vara. Det finns en tendens att riksintressemyndigheterna tar till alltför stora områden. Flera myndigheter har aktivt arbetat med att se över sina kriterier för utpekande av riksintressen och anger att man avser att aktualisera dessa senast vart fjärde år.



Boverket

Boverket ska samordna riksintressemyndigheternas arbete med underlag för tillämpning av riksintressen. Boverket har också ansvar för uppsikten över hushållningen med mark- och vattenområden. Boverket ansvarar även för tillsynsvägledning till länsstyrelserna.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen tar fram planeringsunderlag enligt miljöbalken 6 kapitlet 20 § åt kommuner och myndigheter. Länsstyrelsen ansvarar också för att ta tillvara och samordna statens intressen i den kommunala planprocessen. Länsstyrelsen ska också minst en gång under varje mandatperiod göra en sammanfattande redogörelse, en redovisning av statliga och mellankommunala frågor inför prövningen om översiktsplanen är aktuell. Länsstyrelsen har också möjlighet att ta egna initiativ i riksintresseprocessen. Länsstyrelsen ska underrätta Boverket och berörda riksintressemyndigheter, om de anser att ytterligare områden bör anges som riksintresse, eller om klassificering eller avgränsning av ett område bör omprövas. Länsstyrelsen har även möjligheter att göra sin bedömning av ett riksintresseanspråk och även göra avvägningar mellan dessa. Länsstyrelsen har också ett ansvar över hushållningen med mark- och vattenområden i länet.

Kommunen

Kommunen ska ha en aktuell översiktsplan där det tydligt framgår hur kommunen tänker tillgodose riksintressena. Översiktsplanen är kommunens verktyg för att precisera och ta ställning till riksintressena och allmänna intressen. Kommunen ska ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen. Bra beskrivningar av riksintressena underlättar kommunernas planeringsarbete. Kommunen är också skyldig att tillhandahålla planeringsunderlag när en beslutande myndighet begär detta.

Beslutande myndigheter

Översiktsplanen jämte länsstyrelsens granskningsyttrande är tänkt att vara det viktigaste vägledande underlaget för myndigheters beslut om riksintressen. Myndigheten ska ta ställning till om ett anspråk är ett riksintresse och om avvägningen är lämpligt gjord. Enligt hushållningsförordningen ska den myndighet som ska tillämpa bestämmelserna i beslutet ange om den prövande anläggningen, verksamheten eller åtgärden är förenlig med en lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den gällande översiktsplanen.



Tora Landgren
Arvidsjårs kommun

Arvidsjårs kommun

Rennäringen står i centrum

Arvidsjårs kommun i mellersta Lappland är med sina cirka 5 700 kvadratkilometer och cirka 7 000 invånare en stor kommun men med relativt liten befolkning i Sverige. Landskapet är präglat av sina älvar, urskogar och naturområden, något som främjar friluftslivet och för varje år ökar turistnäringen. Flera av områdena är utpekade som riksintressen, bland andra rennäringen som är en förutsättning för den samiska kulturen.

– Just nu arbetar vi med översiktsplanen som ska ut på samråd under hösten 2013. I den ingår de befintliga riksintressena där hänsyn tas till rennäringen. Bland annat har vi ett helt kapitel om just rennäringen, som ständigt finns med i planarbetet, säger Tora Landgren, samhällsplanerare, Arvidsjårs kommun.

Omsorg om olika intressen

Ibland, säger hon, finns motstående intressen i både detaljplanarbetet och arbetet med översiktsplanen mellan

sakägare, som kanske vill utvidga sin tomt eller etablera någon verksamhet, och samebyar som använder leder vilka går igenom området. Sådana områden ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada bedrivandet av renskötseln.

– Kommunen är intresserad av att stödja alla företag och medborgare. I planarbetet strävar vi alltid efter att ha en så öppen och god dialog som möjligt med olika sakägare för att i möjligaste mån tillgodose önskemål och behov.

En bra översiktsplan förutsätter dialog

– Vi samråder också med samebyarna och representanter för byutvecklingen inom kommunen inför översiktsplanen. Och vi har en öppen dialog med länsstyrelsen som alltid granskar alla våra planer. Avsikten är att planen efter antagandet vid behov ska revideras i sin helhet eller till vissa delar, på så sätt hålls planen aktuell. Minst en gång under varje mandatperiod tar vi också ställning till översiktsplanens aktualitet, säger Tora Landgren.



Riksintresse för rennäringen är en förutsättning för samernas existens och utveckling.

Foto: IBL Bildbyrå.



Linda Apelgren
Norrköpings kommun

Norrköpings kommun

Samarbete över gränser berikar

Norrköping har delat upp sin översiktsplan i tre delar, en för staden, en för landsbygden och en gemensam med Linköping sedan år 2010. I den gemensamma planen med Linköping finns också två bilagor med riksintressen.

– Det är inte vanligt med gemensam översiktsplan, men det är en del av samarbetet som Norrköping och Linköping bedriver inom flera områden och inom ramen för den fjärde storstadsregionen. Vi ser det regionala samarbetet som ett komplement till våra andra delar av översiktsplanen. Det är ju inte så att vårt ansvar stannar vid kommungränsen. Människor arbetar ju och pendlar över kommungränserna, säger Linda Apelgren, ansvarig för översiktsplaneringen i Norrköping.

I kommunen finns många områden av riksintresse, kust och skärgårdar, skogar och infrastruktur, vilka är viktiga för exempelvis yrkesfiske, naturvård, friluftsliv och industrianläggningar.

– Vi förhåller oss till riksintressena i översiktsplanen som vi ser över varje mandatperiod. Men vi har ju ingen direkt makt över riksintressena.

Bra kan bli bättre

Norrköping har en stadskärna med medeltida inslag och en av landets första rätvinkliga rutnätsplan. Småskalig bebyggelse samsas också med mera storstadsmässig stadsbebyggelse.

– Det är ett intressant kulturmiljöanspråk som vi diskuterar i samverkan med myndigheten och länsstyrelsen. Just nu arbetar vi tillsammans med förtydligande av beskrivningen och uttrycket för riksintresset. Vi är rädda om staden som både ska bevaras, vårdas men också utvecklas. Det är inget museum, man måste kunna tillföra nytt, säger Linda Apelgren.



Riksintressen en viktig del i arbetet med översiktsplanen.
Foto: Kristin Blomgren.

Lagar som har koppling till hushållningsbestämmelserna

1. Lagen (1966:314) om kontinentalsockeln
2. Väglagen (1971:948)
3. Lagen (1978:160) om vissa rörledningar
4. Lagen (1983:293) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn
5. Lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter
6. Minerallagen (1991:45)
7. Lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon
8. Lagen (1995:1649) om byggande av järnväg
9. Ellagen (1997:857)
10. Naturgaslagen (2005:403)
11. Luftfartslagen (2010:500)
12. Plan- och bygglagen (2010:900)
13. Miljöbalken (1998:808)

Förkortningar och begrepp:

PBL: Plan- och bygglagen (2010:900)

MB: Miljöbalken (1998:808)

Hushållningsförordningen: (1998:896)

Riksintressemyndighet: Statliga myndigheter som anges i hushållningsförordningen (1998:896) § 2, med ansvar att bedöma vilka geografiska områden de anser vara av riksintresse inom sin sektor och ta fram underlag för detta

ÖP: Kommunal översiktsplan enligt PBL

Riksintressefrågan är komplex och utgör en viktig del i samhällsbyggnadsprocessen. Med engagemang, ökad kunskap och utvecklad dialog mellan beslutsfattare, berörda myndigheter och kommuner kan tillämpningen förbättras och riksintressenas värden bättre tas tillvara som resurs.

Vill du veta mer?

Fördjupad vägledning i form av kartor, länkar till riksintressemyndigheternas vägledningar, kopplingen till lagstiftning med mera hittar du på www.boverket.se/Vagledning/PBL-kunskapsbanken

PBL kunskapsbanken



Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Box 534, 371 23 Karlskrona
Besök Karlskrona: Drottninggatan 18
Besök Stockholm: Norrlandsgatan 11
Telefon: 0455-35 30 00
Webbplats: www.boverket.se